

Številka: 411-01-10/2021/2
Ljubljana, 12. 3. 2021

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 38. seji 17. 3. 2021, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20), obravnaval Vprašanje in pobudo državnega svetnika Tomaža Horvata v zvezi z enkratnim solidarnostnim dodatkom za izboljšanje socialnega položaja starejših oseb brez pokojnine ali z nizkimi dohodki ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US, 21/13-ZFDO-F in 81/18 – odl. US) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje in pobudo državnega svetnika Tomaža Horvata ter Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti predlaga, da vprašanje in pobudo prouči in nanju odgovori.

Vprašanje državnega svetnika Tomaža Horvata se glasi:

Ali je treba za pridobitev pravice do enkratnega solidarnostnega dodatka za izboljšanje socialnega položaja oseb z nizkimi dohodki kumulativno izpolniti oba pogoja (starost 65 let in nosilec oziroma član kmetije), zapisana v prvi in drugi alineji drugega odstavka 96. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 203/20 in 15/21 – ZDUOP; v nadaljevanju: ZIUPOPDVE), ali za pridobitev navedene pravice zadošča že zgolj izpolnjen pogoj dosežene starosti 65 let in obdavčljivi dohodek za leto 2019, ki ne presega 591,20 evra?

Pobuda državnega svetnika Tomaža Horvata se glasi:

Če se zahteva kumulativno izpolnitev obeh zgoraj navedenih pogojev (dopolnjena starost 65 let in hkrati nosilec oziroma član kmetije), naj se v prvem naslednjem paketu interventne zakonodaje, povezane s COVID-19, ali z novelacijo ZIUPOPDVE starejšim osebam brez pokojnine ali z nizkimi dohodki omogoči pravico do enkratnega solidarnostnega dodatka za izboljšanje socialnega položaja brez vezave na izvajanje kmetijske dejavnosti, torej že zgolj na podlagi dosežene starosti 65 let in dohodkov, nižjih od postavljenega dohodkovnega cenzusa v višini 591,20 evra.

Obrazložitev:

S 96. členom Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 203/20 in 15/21 – ZDUOP); v nadaljevanju: ZIUPOPDVE) se je zagotovilo zakonske podlage za uveljavitev

pravice do enkratnega solidarnostnega dodatka za izboljšanje socialnega položaja oseb z nizkimi dohodki v višini 150 evrov, ki naj bi se ga izplačalo na podlagi vloge, vložene do vključno 31. januarja 2021.

Iz naslova 96. člena ZIUPOPDVE je možno sklepati, da gre za enkratni solidarnostni dodatek za vse osebe, ki imajo nizke dohodke, pri čemer se kot zgornji prag za nizek dohodek navaja obdavčljive dohodke po Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19); v nadaljevanju: ZDoh-2) za leto 2019, ki – preračunani na mesec – ne presegajo zneska 591,20 evra.

Krog upravičencev do enkratnega solidarnostnega dodatka sicer drugi odstavek 96. člena ZIUPOPDVE omejuje tudi s pogojem, da gre za osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki niso prejele solidarnostnega dodatka za upokoјence v skladu z 92. členom ZIUPOPDVE. Dodana pa sta še dva pogoja, ki pa sta zapisana na način, da se ju lahko interpretira kot medsebojno povezana ali pa ločena. Zapis v ZIUPOPDVE je naslednji:

»(2) Upravičenci do enkratnega solidarnostnega dodatka po tem členu so osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki niso prejele solidarnostnega dodatka za upokoјence v skladu z 92. členom tega zakona, katerih obdavčljivi dohodki po ZDoh-2 za leto 2019, preračunano na mesec, niso presegli zneska 591,20 evra, če so na dan uveljavitve zakona:

- dopolnile 65 let starosti in
- nosilci oziroma člani kmetije, skladno z zakonom, ki ureja kmetijstvo.«.

Po informacijah potencialnih upravičencev do navedenega enkratnega solidarnostnega dodatka naj bi se zapis pogojev v drugem odstavku 96. člena ZIUPOPDVE v praksi razlagalo v smeri nujnosti njune kumulativne izpolnitve, kar pomeni, da do navedenega dodatka niso (bile) upravičene osebe, ki so starejše od 65 let in ne prejemaјo pokojnine (niso prejemnice nobene od vrst pokojnine, ker nikoli niso bile zaposlene; ker niso dosegle 15 let zavarovalne dobe, ki v skladu z zakonodajo s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja šteje kot vstopni prag za pridobitev starostne pokojnine; ker niso vdovci/vdove itd., ker ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev invalidske pokojnine itd.), in niso nosilci oziroma člani kmetije. Pri tem navedene osebe izpolnjujejo tako zakonsko določen pogoj starosti kot pogoj nižjih obdavčljivih dohodkov po ZDoh-2 za leto 2019 od 591,20 evra/mesec, prav tako pa niso bile upravičene do solidarnostnega dodatka za upokoјence v skladu z 92. členom ZIUPOPDVE. Zaradi nejasne dikcije zakonskih določb so torej ostale brez pravice, ki bi jim sicer lahko pripadla.

Starejši od 65 let, ki niso uživalci pokojnine, so v večini primerov v celoti odvisni od dohodkov svojih zakonskih partnerjev ali otrok, ki so jih dolžni preživljati, pogosto pa zaradi preseganja cenzusa za pridobitev varstvenega dodatka (minimalni dohodek na dvočlansko družino ne sme preseči 714,81 evra, če pogoje za varstveni dodatek izpolnjuje zgolj ena oseba, oziroma 899,40 evra, če pogoje za pridobitev varstvenega dodatka izpolnjujeta oba člana gospodinjstva) niso upravičeni niti do slednjega.

Ob obravnavi interventne zakonodaje, povezane s COVID-19, je bilo večkrat poudarjeno, da se pri zagotavljanju finančne pomoči zaradi posledic COVID-19 ne bo izpustilo nobene od ranljivih družbenih skupin, kamor zagotovo sodijo tudi starejše osebe brez pravice do pokojnine ali z nizkimi dohodki.

Posledično se predlaga, da se v primeru, da je v praksi res prihajalo do tolmačenja pogojev v kumulativnem smislu, v naslednjem paketu interventne zakonodaje ali z novelacijo veljavnega 96. člena ZIUPOPDVE navedeno pravico dovolj jasno zapiše ali pa posebej uredi in s tem omogoči prejemek v obliki enkratnega solidarnostnega dodatka tudi vsem tistim, ki do slednjega zaradi neprimerne zakonske ureditve še niso bili upravičeni.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, da vprašanje in pobudo prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15 in 55/20) nanju v roku 30 dni odgovori.